Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciurĭ.
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 74. Braşovŭ, Sâmbătă (1) 13 Aprilie 1889.

Nou abonamentŭ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Aprilie 1889 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şese lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe şese lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şese lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Braşovŭ, 31 Martie v.

De când s'a încheiatŭ tripla alianţă şi s'a accentuatŭ astfelŭ mai multŭ încordarea dintre puterile aliate şi dintre Rusia şi Francia, nu se petrece nicĭ unŭ faptŭ mai însemnatŭ politicŭ, care sĕ nu fiă interpretatŭ când în favórea Germaniei, când în favórea Rusiei.

Acésta se observă mai alesŭ faţă cu micele state din Orientulŭ Europei, unde se luptă mai tare influinţa ligei de pace cu influinţa Rusiei.

Aşa s'a întêmplatŭ faţă cu evenimentele politice din Bulgaria şi din Serbia, şi totŭ aşa se întêmplă aḑĭ faţă cu crisa ministerială din România.

Când a căḑutŭ ministerulŭ I. Brătianu, foile străine ḑiceu că a învinsŭ influinţa ruséscă, ér despre ministerulŭ Rosetti-Carp, mai alesŭ de când acesta a regulatŭ cestiunea succesiunei la tronŭ, foile rusescĭ ḑiceau că a învinsŭ influinţa germană.

Acum, când se vorbesce despre formarea unui ministeriu L. Catargiu, ḑiarele străine, între carĭ şi „N. freie Presse", érăşĭ strigă, că „Austro-Ungaria a perdutŭ unŭ preţiosŭ sprijinŭ la Dunărea de josŭ şi că acésta este a se mulţămi numai lucrării de sobolŭ a politicei rusescĭ".

Cumcă şi România are o politică de sine stătătóre naţională, care în tóte timpurile grele a unitŭ partidele române fără deosebire şi alŭ căreia idealŭ nu este nicĭ decum de a pune ţéra în serviciulŭ politicei unei séu altei marĭ puterĭ, — de tóte acestea foile străine nicĭ că vreu sĕ ţină sémă, ci consideră pe ómenii politicĭ românĭ numai ca nisce păpuşĭ în mânile celorŭ puternicĭ din afară.

Póte sĕ fi fostŭ vr'odată şi aşa, dér acele vremurĭ s'au schimbatŭ şi, cu tóte ne'nţelegerile ce esistă între partide, astăḑĭ consciinţa naţională a Românilorŭ este atât de puternică, încâtŭ ar spulbera la momentŭ pe orĭ-ce guvernŭ, care ar cuteza a se face unéltă órbă a vr'unei puterĭ străine.

In ḑilele acestea de crisă ministerială, ḑiarele române de tóte nuanţele au respinsŭ însinuarea foilorŭ din Viena, că la compunerea noului cabinetŭ ar juca rolŭ mai multŭ influinţa ambasadorului rusescŭ din Bucurescĭ Hitrovo, decâtŭ voinţa Regelui şi a parlamentului.

Biuroulŭ de corespondenţă ungurescŭ, încunosciinţându-ne aḑĭ despre formarea definitivă a cabinetului românŭ sub presidenţa d-lui L. Catargiu, adauge că „deocamdată" nu e vorbă de-o schimbare a politicei din afară a României. Prin acésta indică totodată, că ar pute fi vorba şi de-o asemenea schimbare mai târḑiu, esprimândŭ astfelŭ temerile amintite faţă cu acestŭ cabinetŭ.

Ei bine, noi scimŭ că în ceea ce privesce politica esterióră, atâtŭ cabinetulŭ Brătianu, câtŭ şi cabinetulŭ Rosetti-Carp au urmăritŭ, precum se ḑice în România, *politica ţérii*, care este şi trebue sĕ fiă 'nainte de tóte acomodată intereselorŭ ţérii şi naţională românéscă. Decă dér noulŭ ministerŭ Catargiu ar cârmi politica ţérii în apele rusescĭ, cum ḑice „N. fr. Presse" că ar ave intenţiunea, atuncĭ elŭ ar părăsi politica ţérii, politica intereselorŭ naţionale românescĭ, ceea ce însĕ în nicĭ unŭ casŭ nu se póte admite aḑĭ dela unŭ guvernu românŭ, facă elŭ parte din orĭ-ce partidŭ.

Ministerulŭ Catargiu va trebuĭ sĕ continue politica aceea, care convine mai bine intereselorŭ ţérii, căcĭ la din contră n'ar ave raţiune sĕ esiste nicĭ măcar 24 de óre.

Orĭ câtŭ ar sta la putere noulŭ ministerŭ Catargiu, credinţa nóstră e, că în privinţa acésta va da probe de ajunsŭ, că n'au dreptate foile vienese, când acusă pe unŭ partidŭ atâtŭ de însĕmnatŭ din ţéră, că ar fi capabilŭ de a servĭ intereselorŭ străine, desconsiderândŭ interesele de viéţă ale României.

Invĕţămêntulŭ poporalŭ în Ungaria şi Ardélŭ.

Comisiunea dietei ungare pentru invĕţămêntulŭ publicŭ a luatŭ în pertractare în ḑilele din urmă ale lunei lui Martie a. c. raportulŭ ministerialŭ despre starea învĕţămêntului în Ungaria şi Ardélŭ cu finea anului scolasticŭ 1886/7.

Deputatulŭ G. *Szathmary*, reposatulŭ comisiunei espune, că numĕrulŭ copiilorŭ, carĭ umblă la şcólă, dela anulŭ 1869 încóce s'a înmulţitŭ cu 777.000. Totuşĭ nu se póte trece cu vederea, că numĕrulŭ copiilorŭ, carĭ nu umblă la nicĭ o şcólă, se urcă încă la o jumĕtate de milionŭ. De aceea ar fi de lipsă, ca legea despre cercetarea şcólei sĕ fie aplicată mai cu asprime. Apoi unele confesiunĭ nicĭ astăḑĭ nu dau date exacte despre numĕrulŭ copiilorŭ carĭ umblă la şcólă, de aceea guvernulŭ cu provocare la esperinţele sale de 18 anĭ, se facă atente pe autorităţile superióre bisericescĭ la acestŭ inconvenientŭ. Cu privire la cercetarea şcólei este de regretatŭ, că Ungurii în acéstă privinţă ocupă abia loculŭ alŭ treilea. Din 1000 de copii ungurĭ, îndatoraţĭ de a umbla la şcólă, o cercetéză abia 842. *Acéstă împrejurare este păgubitóre atâtŭ din punctŭ de vedere culturalŭ, câtŭ şi din punctŭ de vedere naţionalŭ, cu deosebire decă Ungurii în ţinuturĭ cu poporaţiune mixtă nu cercetéză şcóla, pentru că în acestŭ casŭ sĕmenţia lorŭ este espusă degenerărei.* In comitatulŭ Bihariei, în care 9000 de copii ungurĭ, în comitatulŭ Satmarelui, în care 15.000, în comitatulŭ Nogradului, în care 3000, în comitatulŭ Maramureşului, în care 6000 de copii ungurĭ nu umblă de locŭ la şcólă, acestŭ inconvenientŭ este împreunatŭ cu marĭ scăderĭ naţionale. Guvernulŭ are decĭ sĕ controleze mai aspru cercetarea şcólelorŭ. Raportulŭ îşĭ ţine mai departe de a sa datorinţă, a accentua, că anulŭ şcolarŭ statoritŭ prin lege cu 8 respective 9 lunĭ în viéţa practică se reduce la jumĕtate adecă la 4, multŭ 5 lunĭ. Decă chiar ministrulŭ recunósce în raportulŭ sĕu, că inspectorii şcolarĭ dispunŭ în acéstă privinţă de unŭ cercŭ de activitate fórte restrînsŭ, aşa acestŭ cercŭ de activitate ar ave a se lărgi. Mai departe absenţiile dela şcólă, decă se şi pedepsescŭ icĭ colea, acésta se face, după cum apare, numai pentru susţinerea principiului, ceea ce are urmărĭ fórte stricăcióse peste totŭ asupra resultatului învĕţămêntului. Din tóte aceste considerante, raportulŭ pune întrebarea, că óre guvernulŭ nu află, că ar fi sositŭ timpulŭ, ca sĕ se ia la revisiune legea despre învĕţămêntulŭ poporalŭ?

Spre întregirea acestui raporţŭ alţĭ membri ai comisiunei mai aducŭ înainte, că din 1.920.000 copii îndatoraţĭ de a cerceta şcóla, după raportulŭ ministerialŭ numai 291.000 ar fi neglesŭ în parte acéstă datorinţă. Dér acésta e numai o binecuvêntare scrisă pe hârtiă, pentrucă orĭ şi cine se póte uşorŭ convinge, câtŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Originea glumei de 1 Aprilie.

Multe s'au spusŭ şi s'au scrisŭ despre originea glumei (păcălelei) de 1 Aprilie, aşa că ne-a cuprinsŭ dorinţa de a afla, decă e cu putinţă, cele dintêiu începuturĭ ale acestui straniu obiceiu poporalŭ. De aceea amŭ rugatŭ pe unŭ însemnatŭ scrutătorŭ de isvóre şi probat cunoscĕtorŭ a numeróse archive, ca sĕ urmăréscă originea acestei datine. Dér durere, că nicĭ acestŭ învĕţatŭ n'a putut afla isvorulŭ, „ca despăgubire" însĕ nĭ-a trimisŭ douĕ vestite păcălelĭ istorice de 1 Aprilie, peste care a datŭ cu prilejulŭ cercetărilorŭ sale. Aceste păcălelĭ suntŭ următórele:

I. „*Despre o beţiă şi bătaiă mare* — acestŭ titlu atrăgĕtorŭ pórtă în cronica oraşului Constanţa unŭ capitulŭ, în care bravulŭ scriitorŭ alŭ primăriei, Paumgart, raporteză despre o glumă de 1 Aprilie, ce în timpulŭ conciliului părcălabului (burggrafŭ) Fridericŭ de Nürnberg A. D. 1417 „pentru petrecere şi trecere de vreme" i-a făcut'o „omului de rêndŭ". Cronistulŭ istorisesce acolo în ciudatulŭ modŭ alŭ timpului sĕu, că amintitulŭ părcălabŭ în anulŭ numitŭ — acelaşŭ în care elŭ a fostŭ dăruitŭ de împĕratulŭ Sigismundŭ cu marca Brandenburg ca feudŭ — a făcutŭ sĕ isvorască ţîşnindŭ din fântâna din piéţa de susŭ în locŭ de apă unŭ vinŭ roşu bunŭ. Cronistulŭ istorisesce îmbulḑeala cea mare ce s'a făcutŭ la fântână; beţia, la care au luatŭ parte nu numai bărbaţii, ci şi femeile, mai alesŭ cele călĕtóre, care din pricina conciliului veniseră în numĕrŭ atâtŭ de mare în oraşulŭ împĕrătescŭ; bătăile cele sângeróse ce s'au născutŭ mai întêiu pentru preţiosulŭ fluidŭ şi mai târḑiu în beţiă, şi anunţă în fine — ca adevĕratul sîmbure alŭ glumei — că, dupăce multe fudere (mĕsură de 24—128 vedre) de mustulŭ celŭ nobilŭ de strugurĭ au curs prin ţevĭ şi prin gâtleiurĭ, ar fi mai ţîşnitu din fântână numai apă colorată roşu. „In părerea lorŭ rătăcită — aşa îşĭ încheiă scriitorulŭ primăriei istorisirea — că şi mai departe totŭ vinŭ ţîşnesce, bĕură înainte fără sĕ bage de sémă, până ce mulţĭ s'au îmbĕtatŭ rĕu, şi nu puţinĭ până a li-se face rĕu." Aşa spune cronistulŭ, care póte că nu s'a gânditŭ la aceea, că beţia cea mare a trebuitŭ sĕ provină din întêia şi adevĕrata ediţiă, pe când rĕulŭ trebue sĕ li-se fi căşunatŭ de apa cea multă ce au bĕut'o în urmă.

Acéstă istorisire se afla într'o cronică a oraşului Constanţa, scrisă cu mâna, care ajungea până la anulŭ 1623. Cronica a fostŭ încorporată bibliotecii universităţii din Strassburg, dér în anulŭ 1870, în timpulŭ confusiunei şi neorânduelilorŭ pricinuite de asediu, s'a perdutŭ. Cu tóte acestea s'a păstratŭ într'unŭ estrasŭ orĭ copiă edată în 1833 în editura propriă de Iakob Metzler — probabilŭ unŭ fiiu alŭ oraşului Constanţa; cărticica acésta însĕ, care a devenitŭ rară, prin perderea manuscrisului a câştigatŭ fórte multŭ în valóre.

II. In anulŭ 1748, în timpulŭ când severitatea Mariei Teresiei din Austria în privinţa moralităţii aduse cu sine instituirea unei comisiunĭ a castităţii, contele Ullo de Thun, unulŭ din cei mai avuţĭ domnĭ feudalĭ ai Boemiei, fŭ exilatŭ din Viena la moşiile sale de către împĕrătésa, din pricina vieţiĭ şi traiului sĕu destrăbălatŭ. Acolo uşuraticulŭ conte cu unŭ mare numĕrŭ de cavalerĭ trăia lume albă şi făcea totŭ felulŭ de posne nebunescĭ.

Cea mai nebună dintre tóte a fostŭ gluma de 1 Aprilie, ce a însceṇat'o în anulŭ 1746. Pe pĕreţii din Tissa, una din cele mai admirabile formaţiunĭ stâncóse ale Elveţiei saxono-boeme, contele Ullo puse de se ridică, în faţa localităţii Tissa, ce-i aparţinea lui, unŭ rugŭ grozavŭ din 100 de stânjinĭ de lemne uscate şi în 31 Martie a mai fostŭ şi preparatŭ cu totulŭ deosebitŭ cu păcură şi cu răşină. După mieḑulŭ nopţii spre 1 Aprilie, contele puse de se dete focŭ rugului din ḑece părţĭ diferite, şi în curêndŭ flacările se înălţară în susŭ spre a se întruni într'o puternică brazdă de focŭ, care împrăştiindŭ

de mare este procentualitatea acelorŭ copii îndatoraţĭ de a cerceta şcóla, carĭ peste vară nu umblă de locŭ la şcólă. Este numai o ilusiune a crede, că 96 de procente ale acelorŭ copii, carĭ depunêndŭ examenŭ au eşitŭ din şcólă, sciu sĕ cetéscă şi sĕ scrie binişorŭ, ceea ce susţine raportulŭ ministerialŭ. Neexactitatea acestorŭ date se invedereză mai bine cu ocasiunea recepţiunilorŭ copiilorŭ în şcólele de meserii, la carĭ şi acum trebue sĕ se susţină classe pregătitóre, pentrucă aceştĭ copii unii nu sciu sĕ scrie, alţii nicĭ sĕ cetéscă. Cum suntŭ astădĭ organisate inspectoratele de şcólă, nu este de miratŭ, décă inspectorii iau de banĭ bunĭ rapórtele optimistice, ce li-se dau din partea cercurilorŭ interesate. In fine se esprimă dorinţa, ca sĕ se dea conspecte exacte despre salariile învĕţătorescĭ; totŭ aşa este de doritŭ, ca comunele sĕ-'şĭ plătéscă mai punctualŭ şi mai regulatŭ pe învĕţătorii lorŭ căcĭ esistă şi comitate cu stare materială mai bună, în carĭ multe comune plătescŭ fórte neregulatŭ, pe anŭ în câte 2 şi 3 rate, învĕţătorilorŭ neînsĕmnatulŭ lorŭ salarŭ.

Ministrulŭ *Csáky* recunósce, că esistă în sistemulŭ actualŭ alŭ învĕţămêntului încă multe scăderĭ, dér nu se póte denega, că înaintămŭ din anŭ în anŭ. Datele statistice ne dau numai aproximativŭ o icónă, o descriere a situaţiunei actuale cu privire la învĕţămêntulŭ publicŭ, dér deocamdată nu mai póte impune adunarea altorŭ date autorităţilorŭ politice administrative peste mĕsură împovărate cu asemenea agende. Elŭ va căuta a micşora agendele de cancelariă ale inspectorilorŭ şcolarĭ, ca aşa ei sĕ se pótă ocupa mai multŭ timpŭ cu inspecţionarea şi visitarea şcólelorŭ. Revisiunea legei relative la învĕţămêntulŭ poporalŭ negreşitŭ va trebui sĕ se facă mai curêndŭ seu mai târdiu. La acéstă declaraţiune a ministrului mai adaogă secretarulŭ de statŭ Gönczy, că cele 300 de comune, care n'au delocŭ şcólă, au o poporaţiune de totŭ mică la numĕrŭ.

Raportorulŭ G. *Szathmáry* continuându-şĭ raportulŭ constată, că în 100 de şcóle se propunŭ cu bunŭ succesŭ tóte obiectele de învĕţămêntŭ, éră în 5300 sporulŭ şcolarilorŭ este fórte neînsemnatŭ. In privinţa trebuinţelorŭ şi lipselorŭ şcólei raportorulŭ constată, că ar mai fi trebuinţă încă de 4700 sale de învĕţămêntŭ (de presente suntŭ în tótă ţera 24,000 de sale de învĕţămentŭ), 5600 de şcóle nu suntŭ provĕdute cu recuisitele trebuinciόse, apoi că deşi Ungaria este ţeră agricolă, — totuşĭ abia în jumĕtate din şcólele elementare se învéţă economia şi grădinăritulŭ; de asemenea mai bine de jumĕtate de şcóle elementare nu suntŭ provĕdute cu iustrumentele de gimnastică.

Scóle poporale superióre suntŭ în tótă ţera 237, a căror întreţinere costă pe fiecare anŭ unŭ milionŭ şi jumĕtate de florinĭ. Aceste şcóle suntŭ rĕu cercetate de elevĭ. Numĕrulŭ elevilorŭ, carĭ frecuenteză şcólele superióre este abia de 2700 şcolarĭ. Apoi cu privire la susţinerea şcólelorŭ poporale raportoulŭ deslucesce, că în anulŭ 1887 statulŭ a spesatŭ pentru învĕţămêntulŭ poporalŭ 1.8 milióne va sĕ dică 0.56% din venitele ordinare ale statului. Considerândŭ însĕ, că statulŭ contribue numai cu 12% ale tuturorŭ speselorŭ pentru educaţiunea poporului şi că numai 4.74% ale şcólelorŭ poporale, apoi 10% ale institutelorŭ de crescere pentru copii sub 7 anĭ suntŭ susţinute de statŭ; mai departe considerândŭ, că dintre copiii, carĭ cerceteză şcóla, numai 3.64% cerceteză şcolĭ de ale statului, şi că în anulŭ acesta se prelimineză numai cu 7000 fl. mai multŭ în bugetulŭ statului spre scopurĭ ale învĕţămêntului, — raportorulŭ trebue sĕ constate, că mijlócele până acum folosite pentru înaintarea învaţămêntului publicŭ nu suntŭ suficiente. Intre tóte statele culturale europene Ungaria speseză proporţionatŭ mai puţinŭ pentru scopurĭ culturale. Dela anulŭ 1868 încóce preliminariile Ministeriilorŭ s'au urcatŭ succesive, dér pentru ministeriulŭ de instrucţiune s'a votat de regulă mai puţinŭ, deşi acestŭ ministeriu are a împlinì o problemă mare pe terenulŭ învĕţămêntului publicŭ. De aceea îmulţirea speselorŭ acestui resortŭ a devenitŭ inevitabilă chiar cu periculŭ ca celelalte Ministerii sĕ fiă prin acésta constrînse a se mărginì numai la cheltuelile neapĕratŭ de lipsă.

Ministrulŭ replicândŭ speréză, că corpurile legiuitóre cu ameliorarea stărei finanţiale a ţĕrei vorŭ fi aplecate a dota mai bine resortulŭ învĕţămêntului publicŭ, pentru-că şi elŭ recunósce, că acestŭ resortŭ are cea mai mare şi cea mai urgentă lipsă de mijlóce materiale. Acum însĕ trebue sĕ ţinemŭ contŭ de respectele finanţialĭ, şi replicândŭ unui deputate, carele a adusŭ pe tapetŭ împrejurarea, că la mai multe şcóle confesionale salarulŭ anualŭ alŭ învĕţătorilorŭ este sub 300 fl., ministrulŭ asigură pe vorbitorŭ, că guvernulŭ îşĭ va da tótă truda, de a îmbunĕtăţi starea materială precară a învĕţătorilorŭ.

După acestea s'a trecutŭ la discuţiunea asupra stărei şcólelorŭ mai înalte.

SCIRILE ḐILEI.

Timpulŭ in Sĕlagiu. Din Cizeriu ni se scrie cu data 10 Aprilie n.: Pe aicĭ mai multŭ de o lună de ḑile totŭ plouă mereu. Ómenii n'au aratŭ nicĭ o brazdă. Comunicaţiunea e fórte grea şi nutreţulŭ forte scumpŭ. Economii suntŭ tare îngrijaţĭ.

*
* *

Inundare. Crişulŭ, Someşulŭ şi Bega au eşitŭ din alvia lorŭ, Crasna a inundatŭ lângă Salca (Matĕ-Szalka) mai multe sute de jugĕre. Tisa a ruptŭ stăvilarele lângă Liget; locuitorii, a cărorŭ miseriă e mare, se refugiază din casele lorŭ. Primăria a cerutŭ telegraficŭ ajutorŭ dela viceşpanŭ.

*
* *

Transferare. D-lŭ *Demetriu Bardosy*, sublocotenentŭ în reservă, pentru a fi activatŭ a fostŭ strămutatŭ dela reg. 31 de inf. din Sibiiu la reg. 37 de inf. archiducele Iosifŭ în Oradea mare.

*
* *

Castelulŭ din Meyerling, care l'a locuitŭ prinţulŭ de corónă Rudolfŭ ultimele sale ḑile, se va preface în mânăstire. Acestŭ castelŭ a fostŭ proprietatea prinţului de corónă şi elŭ l'a testatŭ fiicei sale, archiducesei Elisaveta. Impĕratulŭ a cumpĕratŭ însĕ castelulŭ şi pămênturile ce se ţinŭ de elŭ dela massa testamentară şi a ordonatŭ ca castelulŭ şi apartamentele ce le-a locuitŭ prinţulŭ de corónă sĕ fiă locuite în viitorŭ de unŭ despărţămêntŭ de femei din tagma călugărescă a Carmeliţilorŭ. Călugăriţele dela Carmeliţĭ se isoléză cu totulŭ de lumea din afară, cu care nu comunică şi nicĭ chiar rudele lorŭ cele mai deaprópe nu potŭ sĕ mai vedă faţa lorŭ, deórece ele pórtă în totdeuna unŭ vĕlŭ desŭ. Regula ordinului prescrie ca ele sĕ-şĭ dedice vieţa numai rugăciunei şi esercitiilorŭ de pietate. Odaia unde a muritŭ prinţulŭ de corónă se va preface într'o bisericuţă. Lângă acésta mică mânăstire se va înfiinţa unŭ asilŭ pentru ómenĭ muncitorĭ infirmĭ, între carĭ suntŭ a se considera mai alesŭ pădurarii din fostulŭ revierŭ de vĕnătóre alŭ prinţului Rudolfŭ.

*
* *

60 de nepoţĭ. In ḑiua de 13 Martie curentŭ a încetatŭ din vieţă Călin Radu, din comuna Bulbucata, judeţulŭ Vlaşca, în vêrstă de 110 anĭ aprópe. In acestŭ lungŭ intervalŭ nu numai că n'a fostŭ greu bolnavŭ, dér încă şĭ-a făcutŭ singurŭ cele necesare pentru hrana sa. Elŭ s'a căsĕtoritŭ în vêrstă de 40 anĭ, trăindŭ cu soţia şi cu copii sĕi o vieţă fórte liniştită, şi acum, în acea comună, are aprópe 60 de nepoţĭ.

*
* *

Copilŭ arsŭ. In ḑiua de 13 Martie curentŭ, Vasilca, soţia lui Gheorge Socate, din comuna Satu-nou, judeţulŭ Tulcea, în Dobrogea, ducêndu-se la móră spre a măcina unŭ sacŭ de meiu, a lăsatŭ acasă mai mulţĭ copii ai ei. In acestŭ timpŭ, unulŭ dintr'ênşii, numitŭ Tudorŭ, în vêrstă de 4—5 anĭ, jucându-se la vatră, unde era focŭ, i s'au aprins hainele de pe dênsulŭ şi, neavêndŭ cine sĕ-ĭ dea îndată ajutorŭ, i-s'a arsŭ totŭ corpulŭ, şi a doua ḑi a încetatŭ din vieţă. Când îşĭ vorŭ băga unii părinţĭ minţile în capŭ, sĕ nu mai lase copii singurĭ acasă?

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Săcele-Bacĭfalu, în 18 Martie 1889.

Domnule Redactorŭ! Deja de mai mulţĭ anĭ se ventileză o cestiune de mare importanţă pentru poporulŭ nostru, adecă industria de casă, seu mai bine ḑisŭ: lucrulŭ de mână în scólă. In timpulŭ din urmă însĕ d-nii Moianŭ şi Muşlea păşindŭ atâtŭ teoreticŭ, câtŭ şi practicŭ pe arenă pentru desvoltarea acestui ramŭ în şcólă, respective la poporulŭ nostru, au lucratŭ într'acolo, încâtŭ a începutŭ cestiunea acésta a fi mai considerată din partea inteligenţei nóstre.

Din mai multe părţĭ s'au ridicatŭ vocĭ pentru întroducerea şi lăţirea acestui ramŭ în şcólele nóstre şi prin ele la poporulŭ românŭ, arătândŭ din destulŭ causele, care ne silescŭ a îmbrăţişa acestŭ obiectŭ educativŭ câtŭ se póte mai cu zelŭ, mai cu căldură şi mai în grabă. Din causa acésta şi eu subsemnatulŭ fiindŭ întru atâtŭ iniţiatŭ în ramulŭ acesta, întru câtŭ m'am chiarificatŭ prin cercetarea cursului D-lorŭ Moianu şi Muşlea ţinutŭ la Braşovŭ în vara anului 1887, viu a vĕ ruga sĕ binevoiţĭ a publica următórele şirurĭ în multŭ preţuitulŭ ḑiarŭ ce-lŭ redactaţĭ:

Mai din tóte părţile locuite de Românĭ s'a scrisŭ pentru lăţirea industriei populare în şcólele nóstre şi n'am auḑitŭ până acum nicĭ o voce contrară acestui obiectŭ culturalŭ-economicŭ. Nu mai încape îndoială, că lucrulŭ de mână în şcólă este unŭ putemicŭ stimulatorŭ pentru zelulŭ şi atragerea copiilorŭ la şcólă, o nedumerire însĕ mi se arată faţă de practisarea în şcólă a obiectului amintitŭ; ce se va face óre unŭ învĕţătorŭ popularŭ, care are peste 100 elevĭ în şcólă, — de carĭ, credŭ, că suntŭ fórte mulţĭ, — pe carĭ îi are împărţiţĭ în 4– 6 despărţĕminte, conformŭ legei, lipsitŭ fiindŭ de orĭ ce requisite şcolare, care e silitŭ a ţinè peste 5 óre de prelegerĭ pe ḑi, pentru a produce unŭ sporŭ spiritualŭ celŭ puţinŭ suficientŭ, ce se va face, ḑicŭ, mai întroducêndŭ şi lucrulŭ de mână în şcóla sa?

Eu celŭ puţinŭ sunt de părere, că în astfelŭ de casurĭ sĕ se dispună înainte de tóte delăturarea acestui inconvenientŭ, contrarŭ spiritului legei. Câtŭ pentru practicarea industriei populare în şcóle cu unŭ învĕţătorŭ şi cu contingentŭ mare de şcolarĭ credŭ că ar fi mai potrivitŭ a se propune lucrulŭ de mână numai despărţĕmintelorŭ din anii din urmă de şcólă.

Precum deja am amintitŭ, din multe părţĭ locuite de Românĭ s'a scrisŭ pentru întroducerea lucrului în şcólă, arătândŭ causele, care ne constrîngŭ la acésta, dér tocmai din părţile acelea, unde este mai simţită lipsa acésta, nu s'a scrisŭ nimicŭ. Voescŭ sĕ vorbescŭ de părţile mărginaşe cu România, locuite de economii de oi, numiţĭ mocanĭ.

Sunt convinsŭ, că partea cea mai mare a Românilorŭ nostri sciu, că nimenea nu a suferitŭ atâtu de multŭ în privinţa materială ca mocanii, în urma rĕsboiului vamalŭ cu România, deórece ei esclusivŭ îşĭ câştigau cele de lipsă pentru subsistinţă în România, parte prin oile ce şi-le ţineau acolo, parte prin comerciulŭ cu producte crude (mămulăriă). De când aa stagnatŭ acestea în urma tarifului vamalŭ autonomŭ, mocanii nostri au scăpătatŭ atâtŭ de iute, încâtŭ astăḑĭ cu dreptŭ cuvêntŭ putemŭ ḑice, că au ajunsŭ la sapă de lemnŭ. Dovadă despre acésta suntŭ emigrările cele continue ale familielorŭ mocănescĭ, pustiirea comunelorŭ unde trăescŭ, şi formarea de comune nouĕ în România prin Dobrogea şi în Rusia prin Basarabia.

Partea aceea dintre ei, carĭ nu au emigratŭ încă, se nu se credă, că dóră suntŭ într'o stare bună, puţine esceptiunĭ suntŭ, ca corbii cei albĭ; ci tocmai lipsa totală i-a împedecatŭ dela acésta.

Considerândŭ cumcă mocanii dela începutŭ nu s'au ocupatŭ cu altŭ ramŭ de câştigŭ pentru subsistinţă; pe lângă acésta ei, pe când erau în stare bună, nu s'au gânditŭ de locŭ la viitorŭ, nu şi-au asiguratŭ subsistinţa prin avere imobilă, precum pămênturĭ şi altele, astfelŭ astăḑĭ nu potŭ, pentru-că nu sciu nicĭ unŭ mijlocŭ de a-şĭ câştiga subsistinţa ḑilnică, de a mai suporta greutăţile vieţii

O parte însemnată a poporului nostru, care inainte era fala Românilorŭ, o vedemŭ adusă la cea mai tristă stare. Nu sciu décă mai este necesarŭ de a spune, că întroducerea industriei populare la mocanĭ, în urma arătărei de mai susŭ, este o necesitate, dér credŭ, că ar fi chiar o binecuvêntare cerescă cunóscerea şi lăţirea ramului aceleia între ei. Pentru că cunoscêndŭ ei industria populară ar, avea unŭ mijlocŭ sigurŭ parte de a-şĭ acoperi lipsele casnicĭ, parte de a'şĭ deschide unŭ nou isvorŭ de câştigŭ şi nu ar fi atâtŭ de neajutoraţĭ în casurĭ ca celŭ alŭ rĕsboiului vamalŭ, sĕ cadă jertfă lipsei totale de mijlóce.

După ce dér este arătatŭ din destulŭ, că este inevitabilă necesitate întroducerea lucrului de mână în şcóle şi prin ele între poporŭ, credŭ că nu ar fi de prisosŭ a'mĭ arăta şi eu părerea mea în privinţa modului, cum ar fi mai practicŭ a se lăţi câtŭ mai îngrabă ramulŭ acesta.

Şi în privinţa acésta deja am avutŭ mai mulţĭ premergĕtorĭ, dér mai clarŭ şi mai precisŭ a scrisŭ on, colegŭ G. Moianŭ în broşura sa din anulŭ trecutŭ intitulată „Lucrulŭ în şcólă". Acolo arată pe largŭ causele, care ne înteţescŭ a introduce ramulŭ acesta în şcóle şi poporŭ, şi totde-odată propune şi unŭ programŭ pentru introducerea lui, după cum se póte vedè la pag. 32. Şi de acolo mai în josŭ din opşorulŭ amintitŭ. Autorulŭ între alte propunerĭ ḑice: că până nu va fi întrodusŭ ramulŭ acesta în pro-

---

miliarde de scântei, se părea că se ridică până la cerŭ şi lumina departe în Boemia până dincolo de Teplitz către Millischauer deoparte şi până înăuntru în Saxonia de altă parte, alarmândŭ poporaţiunea jurŭ împrejurŭ în depărtare de multe milurĭ.

Pretutindenea se credea, judecândŭ după lumina cea intensivă a flacărilorŭ, că în apropiere pustiesce unŭ focŭ îngrozitorŭ şi lumea alega sĕ dea ajutorŭ. Din tóte părţile duruiau pe şoselele deja atuncĭ fórte practicabile ale acelorŭ ţinuturĭ pompele de focŭ luându-se lumea după lumină, care, ca şi o lumină amăgitóre, totŭ mai departe îi atragea, până când după unŭ drumŭ mai multŭ orĭ mai puţinŭ lungŭ în fine sosiră în Tissa obosiţĭ cumplitŭ.

Contele Thun pusese de se aduseră acolo tóte pompele de focŭ de pe moşiile sale şi lumea, care alergase în ajutorŭ fu primită cu duşurĭ rĕcĭ de apă din pompele contelui, pe când acesta cu damele şi cu cavalerii sĕi îşĭ mai şi rîdea şi'şĭ bătea jocŭ de cei „făcuţĭ Aprilŭ."

In acelŭ timpŭ feudalŭ cei atâtŭ de urîtŭ batjocoriţĭ nu cutezară a păşi în contra avutului conte, de aceea plecară îndĕrĕtŭ către casă înăbuşindu'şĭ furia şi mânia. Dér totuşĭ nu scăpa contele de pedépsă pentru acéstă nelegiuintă posnă. Căcĭ încă în Augustŭ acelaşŭ anŭ, fiindŭ vera fórte ferbinte şi uscată, se ivi în pădurile contelui Thun în adevĕrŭ unŭ incendiu, care se lăţi ca fulgerulŭ şi'i prefăcu totalŭ în cenuşe peste 400 de jugĕre, partea cea mai frumósă a proprietăţii, fără sĕ se fi mişcatŭ măcar o mână străină ca sĕ ajute la stingerea focului. Şi pe lângă acéstă pagubă, contele nu scăpă nicĭ de batjocură, căcĭ până la sfĕrşitulŭ vieţii sale nu-lŭ mai numiau ómenii altfelŭ decâtŭ: „Graf Ullo Thunichtgut" (Contele Ullo Nufacebine.)

Părintele Eusebiu din mânăstirea Osseg, care fusese atuncĭ trimisŭ la Paterswaldau, ca sĕ ţină loculŭ preotului bolnavŭ dintre credincioşii acelui ocolŭ, a raportatŭ în scrisŭ mânăstirei sale despre acéstă posnă a contelui câtŭ se póte de fidelŭ; acestŭ raportŭ se păstréză şi aḑĭ în mânăstire. — („B. T.")

gramulŭ institutului pedagogicŭ-teologicŭ archidiecesanŭ şi până ce nu se va lăţi prin cursurĭ de vară, cunoscinţa lucrului de mână la învĕţătorii aplicaţĭ până acum în vieţa practică, — nu se pôte vorbi de întroducerea lucrului de mână în şcolă. Aşaderă câtŭ privesce pe viitorŭ, învĕţătorii pentru a fi cualificaţĭ în industria populară, cade înmediata competinţă a Prea Vener. Consistoriu Archidiecesanŭ.

Dér totuşĭ ca şi ceilalţĭ învĕţătorĭ, carĭ funcţioneză deja, sĕ nu rĕmână necualificaţĭ în ramulŭ din cestiune prea multŭ timpŭ séu pôte de locŭ, credŭ că ar fi consultŭ, ca deodată cu întroducerea industriei populare în institutulŭ pedag. teologicŭ archidiecesanŭ, a se ţine cursurĭ de véră de 4—5 sĕptĕmânĭ, ér cei mai desterĭ învĕţătorĭ eşiţĭ din cursurile amintite sĕ propună, ceea ce au deprins, în şcôlele, la carĭ funcţioneză, atâtŭ elevilorŭ, câtŭ şi separatŭ colegilorŭ sĕi, decă suntŭ aplicaţĭ la acea şcolă mai mulţĭ învĕţătorĭ, séu decă suntŭ în apropiere aşa de tare încâtŭ convenirea nu pretinde jertfe materiale celŭ puţinŭ. Intru câtŭ privesce spesele ce au sĕ le întêmpine învĕţătorii, carĭ vorŭ cerceta cursursurile de véră cred că aceste spese ar fi mai consultŭ se acoperi din fondurile protopresbiterale, séu ale Reuniunilor învĕţătorescĭ; séu din alte fondurĭ naţionale, cunoscută fiindŭ starea materială a învĕţătorilorŭ românĭ.

In modulŭ acesta, credŭ că ar fi mai uşorŭ a se lăţi câtŭ mai îngrabă ramulŭ acesta în tôte şcôlele nôstre şi prin ele între poporulŭ Românŭ, sprijinindu lŭ câtŭ se pôte mai iute la nĕcasurile lui.

Nu potŭ din destulŭ recomanda aşaderă industria populară Onoratelorŭ Forurĭ supreme spre apreţiare şi întroducere în şcôlele nôstre după programulŭ propusŭ de D-lŭ G. Moianŭ în cartea sa amintită mai susŭ pentru lăţirea şi întroducerea acestui ramŭ, aprôpe nou, câtŭ mai îngrabă la poporulŭ nostru multŭ cercatŭ.

Basiliu Munteanŭ alias *Oprea*,
învĕţătorŭ românŭ.

Căţelulŭ-Românŭ, în Martie 1889.

Parastasŭ în memoria archiducelui Rudolfŭ. Domnule Redactorŭ! Binevoiţĭ, vĕ rogŭ a publica aceste rêndurĭ, care Vĕ vinŭ ce e dreptŭ cam târdiu, dér pricina e că fiindŭ bolnavŭ, mĭ-a fostŭ cu neputinţă a comunica acestea mai de timpuriu.

In dimineţa ḑilei de 23 Februarie st. n. a. c. la órele 8 a. m. bărbaţĭ, femei, junĭ şi june, îmbrăcaţĭ sĕrbătoresce în costumŭ naţionalŭ, veniră la serviciul divinŭ, în urmă venì apoi cu paşĭ greoi dér sigurĭ Reverendissimulŭ Domnŭ Simeonŭ Bocşia archidiaconŭ emeritŭ, parochulŭ nostru, însoţitŭ de capelanulŭ sĕu onor. D-nŭ Graţianŭ Flonta; dela şcólă încă veniră. Sub conducerea învĕţătorului peste 80 elevĭ şcolarĭ în ordine bună; S'a începutŭ serviţiulŭ divinŭ, la care au participatŭ antistimea bisericéscă-scolară şi comunală, sub decursulŭ liturgiei, ca totdéuna aşa şi acuma. Reverendiss. Dnŭ Bocşa a pontificatŭ, ér D-lŭ Flonta a servitŭ ca diaconŭ, ambii îmbrăcaţĭ în ornatŭ negru de jale. In decursulŭ liturgiei s'a făcutŭ — la loculŭ sĕu — ectenii pentru rĕposatulŭ prinţŭ Rudolfŭ. — Rĕspunsoriile liturgice le-au cântatŭ pruncii scolarĭ, împărţiţĭ în douĕ vocĭ, sub conducerea învĕţătorului. La finea liturgiei s'a făcutŭ părăstasulŭ finindu-se cu cântarea: „In vecĭ amintirea lui!"

A 92-a onomastică. Am sĕ însemnŭ că Reverendissimulŭ Domnŭ Simeonŭ Bocşia în 3 Februarie st. v. a. c. şĭ-a serbatŭ a 92-a óră ḑiua onomastică; la noi însĕ se află abia de 13 anĭ ca parochŭ-protopopŭ. Parochia nóstră când a venitŭ D-sa aicea a fostŭ una din cele mai desolate; casele parochiale cele mai scunde în tóta comuna şi desgrădite; biserica rădimată cu lemne ca nu cumva plafonulŭ sĕ caḑă pe preotŭ şi pe popor când se celebréză serviţiuldivinŭ; şcóla de jumĕtate în pămêntŭ, care se putea asemĕna cu unŭ bordeiu.

Sĕ ne întrebămŭ că cum stămŭ astădĭ? De când a venitŭ Rever. D-nŭ Bocşia la noi n'a fostŭ vecerne Dumineca şi în sĕrbătorĭ la care sĕ nu fi ţinutŭ predică.

Până a nu veni D-sa la noi, abia veniau unulŭ-doi bĕtrânĭ la liturgiă, acuma d'abia încape poporulŭ şi la vecerne în baserică.

Cu mijlóce bănescĭ puţine, ce amŭ avutŭ, dér fără a face repartiţiune câtŭ de puţină pe poporŭ, sub conducerea Rev. d-nŭ Bocşia se facŭ case parochiale corĕspundĕtóre, se facŭ gardurĭ bune. Cam la doi anĭ se reedifică biserica şi se mai măresce, fără repartiţiune pe poporŭ, numai din banii incurşĭ pentru lemnele vêndute din pădurea bisericéscă. Urméză edificarea unei şcóle corĕspunḑĕtóre timpului modernŭ, ca sĕ ne putemŭ scóte copii din pivniţa cea plină de aerŭ coruptŭ! (şcóla vechiă.) Unde suntŭ însĕ mijlócele bănescĭ? Rev. d-nŭ Bocşa îndémnă poporulŭ sĕ petiţioneze in corpore la comitatŭ spre a scóte împrumutulŭ de statŭ în valóre de 1800 fl. care împrumutŭ li-s'a şi datŭ şi aşa s'a începutŭ edificarea şcólei în 1883; neajungêndŭ aceştĭ banĭ, s'a luatŭ unŭ împrumutŭ de 1200 fl. dela fondurile diecesane din Gherla; şi pentru solvirea acestei sume s'a ruptŭ din teritoriulŭ otarului comunŭ o parte care se cultivă în comunŭ şi aduce pe anŭ venitulŭ curatŭ de 200 fl. şi aşa datoria făcută în curêndŭ va fi lichidată fără a se face repartiţiune pe poporŭ. Acuma avemŭ o şcólă provĕḑută aprópe cu tóte rechisitele, din materialŭ solidŭ; sala de învĕţămêntŭ este fórte spaţiósă pentru 140 şcolarĭ; pentru învĕţătorŭ s'au făcutŭ douĕ odăi, bucătăriă şi cămară şi superedificatele economice mai necesare.

După reedificare, biserica a fostŭ fórte simplu provĕḑută cu mobile; acuma 'i trebue mobile corĕspundĕtóre. Ce face Rev. d-nŭ Bocşia? Prin puterea cuvêntului pastoralŭ îndémnă poporulŭ sĕ contribue cu filerulŭ sĕu fiăcare la înfrumseţarea templului dumneḑeescŭ, cei rĕutăcioşĭ se opunŭ, cei religioşĭ banĭ punŭ!

Se zugrăvesce altarulŭ fórte frumosŭ; se cumpără icóne sfinte în preţŭ de preste 250 fl. de ale timpului modernŭ, făcute cu uleiu pe pânză; ba unŭ poporanŭ cu numele Elie Tereu cu soţia sa Maria pĕtrunşĭ de simţulŭ religiosŭ plantată prin Rev. d-nŭ Bocşia, cu banii proprii au cumpăratŭ unŭ lustru de mărgele de sticlă cu 40 fl. şi unŭ rêndŭ de vestminte preoţescĭ cu 120 fl.

Aceste suntŭ fapte, carĭ n'au fostŭ îndeplinite cu forţa séu cu vre-o presiune, ci numai prin arma cuvêntului evangheliei lui Christosŭ aplicată la timpulŭ şi loculŭ sĕu de venerabilulŭ bĕtrânŭ Simeonŭ. Nu potŭ sĕ detragŭ din multele merite ale D-Sale şi înainte de a veni la noi, când a fostŭ ca protopopŭ alŭ Logiardului şi alŭ Ormanului; ér înainte de înfiinţarea episcopiei Gherlei, ca protopopŭ peste 80 comune, carĭ aprópe tóte au fondurĭ bisericescĭ-şcolare, bisericĭ şi scolĭ corĕspunḑĕtóre.

Dée Atotŭ-puterniculŭ Dumneḑeu ca toţĭ preoţii românĭ sĕ'şĭ facă datorinţa cu aşa scumpĕtate ca venerabilulŭ bĕtrânŭ Simeonŭ şi apoi naţiunea nóstră va înflori, deşi e apăsată, căcĭ: Dumneḑeu prin ómenii sĕi o va duce la limanulŭ doritŭ! *Unŭ sătenŭ.*

Adunarea representanţei comunale din 10 Aprilie 1889.

Braşovŭ, 11 Aprilie n.

Insemnătatea obiectelorŭ puse la ordinea ḑilei a atrasŭ unŭ numĕrŭ destulŭ de însemnatŭ la şedinţă.

Dintre obiectele pertractate vomŭ înşira numai pe cele de volóre mai mare.

In loculŭ alŭ treilea s'a pertractatŭ contractulŭ cu consorţiulŭ *Horowitz* pentru construirea căii ferate „Tramway", ce are acestŭ consorţiu a-lŭ face în interiorolŭ oraşului Braşovŭ.

In înţelesulŭ acestui contractŭ, consorţiulŭ Horowitz este obligatŭ ca în terminŭ de unŭ anŭ de ḑile dela încuviinţarea contractului şin partea ministeriului să construeze drumulŭ feratŭ Tramvay cu vaporŭ şi sĕ-lŭ predea spre folosire.

Deocamdată consorţiulŭ este obligatŭ a face calea numai dela biserica sfântului Bartolomeiu până la pórta stradei numită a Vămii, de aci apoi are a se întórce pe lângă promenada de josŭ, unde va ave sĕ facă staţiune cu magazine, va continua apoi pe la capĕtulŭ stradei Căldărarilorŭ spre Bluměna şi va trece la câmpŭ spre gară.

După ce oraşulŭ va fi aşeḑatŭ conductele de apă, consorţiulŭ la cererea comunei Braşovŭ va fi obligatŭ a conduce linia prin strada Vămii până în Prundŭ şi îndĕrĕtŭ, fără ca comuna sĕ fiă obligată a contribui cu ceva din partea sa.

Alŭ doilea obiectŭ de însĕmnătate a fostŭ strămutarea pisoarului ce se află în mijloculŭ pieţei înaintea casei fundaţiunei Iuga în depărtare numai de 15 metri.

Representanţa unanimŭ a decisŭ, că trebue strămutatŭ de acolo şi a alesŭ o comisiune în persónele d-lorŭ Dr. Ios. Fabricius, Dr. Gusbeth, Dr. Baiulescu, inginerulŭ Kertsch şi comisariulŭ de poliţiă Maximilianŭ, carĭ până la 8 Maiu a. c. sĕ raporteze, care ar fi loculŭ celŭ mai potrivitŭ nu numai pentru pisoarŭ, ci pentru întocmirea de retirade (privăţĭ) publice, carĭ vorŭ ave a fi aşeḑate în apropierea pieţii centrale, luândŭ în vedere chiar şi edificiile oraşului.

Timpulŭ fiindŭ înaintatŭ, şedinţa s'a ridicatŭ la 6½ óre spre a fi continuată mâne-ḑi.

Din camerile române.

Camera. Şedinţa dela 3 (15) Martie.

La ordinea ḑilei urmarea discuţiei asupra proiectului pentru vêndarea bunurilorŭ Statului.

D-lŭ Gh, *Paladi* propune şi susţine unŭ amendamentŭ la art. 53, devenit 54, la care comitetulŭ delegaţilorŭ a adausŭ aliniatulŭ, prin care se consideră ca escrocĭ toţĭ acei ce stărue, ca sĕ se dea pămêntŭ sătenilorŭ. D-sa ḑice ca sĕ se prevadă în acestŭ aliniatŭ, ca acei ce au scopurĭ viclene şi caută folosurĭ bănescĭ sĕ fiă consideraţĭ ca escrocĭ. Acesta e unŭ articulŭ periculosŭ pentru toţĭ ómenii din ţera românéscă.

Se suspendă şedinţa pentru ca comitetulŭ delegaţilorŭ sĕ se pronunţe asupra amendamentelorŭ propuse.

Dlŭ D. *Popescu*, raportorŭ, ḑice că luându-se în consideraţiune amendamentele propuse, s'a redactatŭ acelŭ aliniatŭ în sensŭ că: „Suntŭ consideraţĭ ca escrocĭ toţĭ acei, carĭ facŭ mijlocirĭ şi promisiunĭ locuitorilorŭ în vederea unorŭ folóse.".

D-lŭ ministru *Al. Lahovary*, discutând cu d-lŭ C. Paladi, ḑice că suntŭ vr'o trei soiurĭ de ómenĭ carĭ umblă printre ţĕranĭ de-i îndémnă şi-i escită. Aceştia suntŭ: unii ingінерĭ, carĭ n'au ce mĕsura, unii advocaţĭ, carĭ n'au clientelă, şi chiar unii dintre jurnaliştĭ. (Aplause). D-sa apeléză la cameră ca sĕ se voteze aliniatulŭ cum s'a prefăcutŭ de comitetulŭ delegaţilorŭ; escrocii sĕ mérgă la puşcăriă.

Se adoptă apoi articolulŭ întregŭ, împreună cu amendamentulŭ modificatŭ de comitetulŭ delegaţilorŭ.

Art. 57 în cuprinderea următóre: Acela care va împrumuta altuia, care n'are dreptŭ, numele spre a cumpĕra imobile, va fi pedepsitŭ cu amendă dela 5,000—10,000 şi închisóre dela 2—6 lunĭ. Interdicţiunea drepturilorŭ politice dela 2—5 anĭ va fi dreptŭ aplicată acelorŭ dulicuenţĭ.

Se propunŭ 2 amendamente: unulŭ alŭ d-lui Palade, care cere suprimarea aliniatului relativŭ la interdicţiunea drepturilorŭ politice, şi altulŭ alŭ d-lui Buicliu, care cere reducerea amendei dela 500 la 200. Guvernulŭ primesce amendamentele. Articolulŭ se votéză astfelŭ cum e modificatŭ. Art. 57—83 se votéză. Aplause prelungite primescŭ votarea ultimului articulŭ.

Camera. Şedinţa dela 4 (16) Martie.

Se dă citire proiectului pentru creditulŭ de 200.000 lei cerutŭ de ministerulŭ de interne pentru a se întrebuinţa la câteva spitale rurale în anulŭ curentŭ şi celŭ viitorŭ. — Puindu-se la votŭ se primesce.

Senatulŭ. Şedinţa dela 4 (16) Martie.

La ordinea ḑilei indigenatele. Se respinge cererea de împămêntenire cu dispensă de stagiu cu 43 voturĭ contra 30 a d-lui Fentenläder, confesarŭ protestant. Se votéză recunóscerea de cetăţénŭ românŭ a d-lorŭ doctorĭ Emlŭ Puşcarŭ şi Costică Tălăşescu, românĭ din Transilvania, cu 52 voturĭ albe contra 2 negre.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS"

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 12 Aprilie. Miniştrii unguresci nou numiţĭ au depusŭ erĭ înainte de ameḑĭ jurămêntulŭ în mânile regelui. In clubulŭ liberalŭ noii miniştri au fostŭ primiţĭ cu marĭ ovaţiunĭ. Ei şĭ-au desvoltatŭ programulŭ lorŭ.

Bucurescĭ, 12 Aprilie. Ministerulŭ s'a constituitŭ sub preşedinţa d-lui *Lascarŭ Catargiu*. Junimiştii vorŭ vota noului cabinetŭ bugetulŭ şi creditele pentru fortificaţiunĭ. Despre vr'o schimbare a politicii esteriόre nu e vorbă deocamdată.

In urma schimbării ministeriului demisiunéză mulţĭ prefecţĭ de prin districte.

Varşovia, 12 Aprilie. Efectivulŭ presentŭ a regimentelorŭ de cazacĭ cantonate la graniţa vestică a fostŭ în timpulŭ din urmă măritŭ în modŭ însemnatŭ.

Luxemburgŭ, 12 Aprilie. Ducele de Nassau a depusŭ jurămêntulŭ înaintea camerelorŭ între ovaţiunĭ grandióse.

DIVERSE.

Arderea morţilorŭ. — Partisanii arderei morţilorŭ au adresatŭ directorului poliţiei din Berlinŭ o petiţiune cerêndŭ autorisarea de a preface în cenuşe, în capitala Prusiei, pe acei morţĭ ale cărorŭ familii nu mai voiescŭ sĕ se folosécă de modulŭ de îngropare de până acuma. Directorulŭ poliţiei refusându-le acésta cerere, petiţionarii s'au adresatŭ la preşedintele superiorŭ alŭ provinciei de Brandenburg, dér şi aicĭ fără succesŭ. Acuma cererea lorŭ se află la ministrulŭ de interne.

Unŭ bărbatŭ de totŭ strasnicŭ se pare a fi ciobanulŭ Hallbergmoos din Freising, care acuma câteva ḑile a înseratŭ în ḑiarulŭ ce apare acolo următorulŭ anunţŭ: „Luaţĭ aminte! Nevasta mea mĭ-a fugitŭ; celŭ care mi-o va aduce îndĕrĕtŭ, se póte aştepta la o sfântă de bătaiă, şi celui care'i va împrumuta ceva, nu mĕ obligŭ a'i plăti.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Aprilie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4%	102.55
Renta de hârtiă 5%	96.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	99.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	114.40
Bonurĭ rurale ungare	104.95
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.95
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	104.95
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.95
Bonurĭ rurale transilvane	105.—
Bonurĭ croato-slavone	99.85
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	146.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	132.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	85.40
Renta de hârtiă austriacă	85.95
Renta de argintŭ austriacă	110.70
Renta de aurŭ austriacă	143.50
Losurĭ din 1860	903.—
Acţiunile băncei austro-ungare	305.75
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	299.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	—.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.66
Napoleon-d'orĭ	9.51
Mărcĭ 100 împ. germane	58.77½
Londra 10 Livres sterlinge	119.90

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 11 Aprilie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.44	Vend.	9.46
Argintŭ românescŭ -	„	9.38	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.49	„	9.52
Lire turcescĭ - - -	„	10.80	„	10.86
Imperialĭ - - - -	„	9.80	„	9.86
Galbinĭ .	„	5.60	„	5.63
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Nr. 3987—1889.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru ocuparea postului primŭ de **moșe orășenescă** devenitŭ vacantŭ și împreunatŭ cu unŭ salariu annualŭ de **150 fl. v. a.** eventualmente pentru ocuparea postului alŭ doilea de moșe orășenescă și împreunatŭ totŭ cu acelașŭ salariu, sĕ escrie prin acésta concursŭ.

Competentele pentru unulŭ din aceste posturĭ, cărora li se impune obligămentulŭ de a corespunde recerințelorŭ prescrise de § 275 alŭ statutului orășenescŭ comunalŭ, mai departe prescriptelorŭ art. de lege XIV din 1876 și altorŭ legĭ și ordinațiunĭ, au de a'șĭ așterne, pe lângă diplomele de moșe valabile pentru teritoriulŭ țĕrii, petițiunile timbrate în modŭ corĕspundĕtorŭ celŭ multŭ până în **24 a lunei curente, după prândŭ la 5 ore** subscrisului magistratŭ.

Brașovŭ, în 6 Aprilie 1889.

40,3—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovu la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 oră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucureci la Brașovu:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amédĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Secuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute noptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Secuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vințulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aind	2.07			10.48
Teiușu	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașu	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișóra	5.45			3.59
Hașfaleu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovu	9.45			9.52
	1.55			
Timișu	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișu			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfaleu	8.36		10.24	
Sighișóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașu	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciuneiu	12.33		1.05	
Teiușu	1.51		1.47	
Aiudu	2.18		2.08	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișu	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireșu	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenu omnibus	Trenŭ de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bĕrzava		6.28	7.55
Soborșinu		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușu	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulu de josŭ	12.30	4.10	
Șibotu	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopu	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.05
Lomneșŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lomneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutu	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșenĭ	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hategŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradu	6.05	5.48
Aradulu nou	6.33	6.19
Nemeth-Sàgh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Nemeth-Ságh	8.36	7.23
Aradulu nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2. [illegible]
Cerna	2.39
Uniedóra	3.0[illegible]

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșu-Ludoșu	4.40
Țagu-Budateleců	8.02
Bistrița	—.—

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	—.—
Țagŭ-Budateleců	9.41
Murĕșŭ-Ludoșŭ	1.11

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișóră	9.16

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.